

Peter Jenček

Recenzija: Angleško- slovenski prometni slovar / English-Slovene Dictionary of Traffic and Transportation

**Metka Brkan. Maribor: Fakulteta za gradbeništvo, 2006, xiv, 112 str.
ISBN 86-435-0817-9**

Uvod

Angleško-slovenski prometni slovar (English-Slovene Dictionary of Traffic and Transportation) je dvojezičen terminološki slovar. Po besedah avtorice je slovar namenjen predvsem študentom prometa, ki se s tem strokovnim področjem šele spoznavajo in zato potrebujejo razlage strokovnih terminov, ki za strokovnjake s področja prometa mogoče niso potrebne. Kljub temu pa naj bi po slovarju morda segali tudi prometni strokovnjaki, prevajalci in drugi uporabniki, katerim naj bi slovar predstavljal koristen pripomoček pri delu.

Angleško-slovenski prometni slovar obsega 14 uvodnih strani ter 112 strani slovarskih sestavkov. V uvodnem delu slovarja, kjer avtorica podaja pojasnila in napotke uporabniku, so predstavljeni ureditev slovarja in zgradba slovarskega sestavka, ter seznami slovničnih oznak, zvrstnih oznak, jezikovnih oznak ter področnih in podpodročnih oznak.

Struktura slovarskega sestavka je prilagojena potrebam študentov, ki se razlikujejo od potreb strokovnjakov. Slovar je tako razširjen z zgledi rabe, definicijami, razlagami pomena ter kolokacijami in vsebuje potrebne informacije za razumevanje angleških terminov.

Slovar vsebuje okrog 3600 abecedno urejenih gesel. Osrednje besedišče slovarja je s področij cestnega in železniškega prometa, ki je dopolnjeno z besediščem s področja gradnje cest.

Vsebina in uporaba slovarja

Iz naslova dela, Angleško-slovenski prometni slovar, bi lahko sklepali, da vsebuje slovar besedišče s področja prometa, ki vključuje cestni, železniški, vodni, zračni, cevovodni, žičnični in poštni promet, pri tem pa je obravnavan tako tovorni kot potniški promet. Ob pregledu slovarja lahko ugotovimo, da se besedišče slovarja skorajda v celoti nanaša na cestni in železniški promet ter cestno infrastrukturo, omenjenih je malo eno ali večbesednih terminov s področja letalskega prometa in le nekaj eno ali večbesednih terminov s področja vodnega prometa, tako da naslov dela ne odraža v celoti njegove vsebine.

Dvojezičnih terminoloških slovarjev je relativno malo v primerjavi s splošnimi, kar posebej velja za terminološke slovarje s področja prometa, transporta in transportne logistike, in še posebej za majhne jezike kot je slovenski. Angleško-slovenski prometni slovar tako predstavlja eno izmed redkih tovrstnih publikacij v slovenskem jeziku, ki obravnavajo področje prometa in spremljajočih dejavnosti in so namenjene tako začetnikom kot tudi strokovnjakom na tem področju. Vsebina slovarja je kljub omejenemu področju besedišča izredno aktualna in prispeva k zapolnitvi vrzeli na področju slovenskih prometnih terminoloških slovarjev.

Osrednji del slovarja vsebuje abecedno urejene slovarske sestavke, ki jih sestavljajo odebelfeno zapisane iztočnice, slovnične oznake ter slovenske ustreznice, pri nekaterih iztočnicah pa so navedene tudi podiztočnice, ki so večbesedni termini. Večina slovenskih ustreznici je napisanih koncizno in obenem enostavno razumljivih za študente. Pri pregledu slovenskih ustreznici pa lahko zasledimo nekaj prevodov, ki so neobičajni za iztočnice ali podiztočnice katere opredeljujejo. Tako na primer pri iztočnicah *low-floor bus* in *low-floor vehicle* zasledimo slovenski ustreznici *avtobus z nizkimi tlemi* oziroma *vozilo z nizkimi tlemi*, kar pa je običajno prevedeno kot *nizkopodni avtobus* in *nizkopodno vozilo*. Pri podiztočnici *storage car park* je navedena slovenska ustreznica *remiza* za katero pa običajno zasledimo prevoda *depot* ali *shed* (na primer *bus depot*, *tram depot*, *tram shed*).

V nekaterih primerih velja, da so iztočnice večpomenske, kar bi narekovalo navedbo več ločenih pomenskih enot. V primeru iztočnic *coach* in *commercial (motor) vehicle*, ki sta večpomenski iztočnici, zasledimo le slovenski ustreznici *potniški vagon* oziroma *službeno vozilo*, katerima pa bi lahko dodali še ustreznici *turistični avtobus* za iztočnico *coach* in *gospodarsko (cestno) vozilo* za iztočnico *commercial (motor) vehicle*.

Nekateri slovarki sestavki, predvsem tisti, ki obravnavajo ključne termine s področja prometa in transporta, vsebujejo iztočnice s precejšnjim številom podiztočnic. Pri iztočnicah *traffic* in *transport/transportation* tako zasledimo preko 120 oziroma preko 40 podiztočnic. Nekateri izmed pomembnih terminov pa bi lahko vsebovali več večbesednih terminov oziroma podiztočnic. Pri iztočnici *container* na primer, je uvrščena le ena podiztočnica, *container transport*, zaradi vloge kontejnerizacije in kontejnerja v sodobnem prometu bi jih lahko bilo več, na primer *container load*, *container ship*, *container car*, *container terminal*, *container traffic*...

Pomemben element učinkovitosti uporabe slovarja so kazalke. Te usmerjajo uporabnika pri iskanju ustreznih terminov v slovarju, kar je posebej pomembno v primeru sopomenskih iztočnic. Pri iskanju nekaterih terminov pa lahko ugotovimo, da kazalke niso vedno uporabljene. Tako lahko za primer slovenske ustreznice *prazna vožnja* ugotovimo, da niso vedno navedene kazalke, ki bi povezovale termine, iztočnice ali podiztočnice, katerim ta ustreznica ustreza, te pa so *deadhead*, *empty trip*, *light running* in *return journey*. Podobno lahko ugotovimo za slovensko ustreznico *štetje prometa*, ki ustreza ustreznici podiztočnic *traffic census*, *traffic counts* in *traffic measuring*.

Slovarski sestavek vsebuje tudi dopolnilne enciklopedične informacije v slovenskem in angleškem jeziku. To je pomembna značilnost, ki omogoča uporabniku, predvsem študentu, da se, poleg pridobljenega pojasnila o terminu, seznani tudi s primeri njegove rabe na strokovnem področju. Med pomembne značilnosti slovarja nasploh pa lahko prištevamo tudi prikaz razlikovanja med britanskim in ameriškim pravopisom (na primer *transport* in *transportation*, *underground* in *subway*...), kar uporabniku omogoča, da se seznani z obema pravopisoma. To je pomembno zlasti zaradi tega, ker se uporabniki, tako študenti kot strokovnjaki, pri svojem delu srečujejo z literaturo v prevladujočem angleškem jeziku, kjer pa zaradi različnih pravopisov prihaja (tudi) do težav pri uporabi in razumevanju nekaterih terminov.

Ureditev slovarja ne omogoča, da bi slovarski sestavek vseboval večbesedne termine, v katerih iztočnica ni levi prilastek. Tako ni mogoče v enem sestavku združiti pomensko in strokovno sorodnih terminov, kot na primer potniški kilometer (*passenger kilometre*), tonski kilometer (*tonne kilometre*) in vozni kilometer (*vehicle kilometre*), ki opredeljujejo opravljeno prometno delo, kar bi zagotovo povečalo uporabnost slovarja.

Zaključek

Angleško-slovenski prometni slovar (English-Slovene Dictionary of Traffic and Transportation) predstavlja pomemben doprinos na področju terminoloških slovarjev s področja prometa v slovenskem jeziku.

Kljub nekaterim omejitvam slovarja (omejenost besedišča predvsem na cestni promet, železniški promet in cestogradnjo ter struktura slovarskega sestavka prilagojena predvsem študentom prometa) lahko predstavlja slovar učinkovit pripomoček pri delu strokovnjakom s področja prometa. Pomembno kvantitativno in kvalitativno dopolnitev slovarja bi predstavljala razširitev besedišča na ostale prometne panoge ter področje transportne logistike s katerim se srečujejo študentje in strokovnjaki s področja prometa.

Slovar tako predstavlja dobro osnovo za nadaljnje delo, ko ga bo zagotovo potrebno, zaradi nenehnega tehničnega in tehnološkega razvoja na področju prometa, kateremu sledi tudi razvoj terminologije, ustrezno dopolniti in razširiti, morda tudi z ilustracijami.